

Definition av islamisk trosuppfattning

- och dess betydelse i muslimers liv

Den islamiska trosuppfattningen (*al-aqida*) utgör den grundläggande pelaren som islams religion vilar på - en fast övertygelse om Gud och de grundläggande trossatserna. Den islamiska trosuppfattningen är grunden varifrån det islamiska livssystemet springer fram, och den vägleder individen i hans gudsdyrkan, moral och umgänge.

I denna artikel behandlar vi definitionen av islamisk trosuppfattning, dess betydelse, pelare, grundprinciper och källor, samt medlen för att befästa den och dess särdrag.

Definition av islamisk trosuppfattning

Den islamiska trosuppfattningen innebär en fast övertygelse om Gud, Hans änglar, Hans skrifter, Hans sändebud, den yttersta dagen samt förutbestämmelsen i dess goda och onda, och allt som fastställts i Koranen och den autentiska profetiska traditionen.

Den handlar om att hålla Gud unik och ensam i Sin gudomlighet, Sin herravälde samt Sina namn och egenskaper.

Vad är den islamiska trosuppfattningens betydelse?

Den islamiska trosuppfattningen utgör den solida grunden som islams religion bygger på, och det är utgångspunkten varifrån gudsdyrkan, moralen och umgänget förgrenar sig. Nedan följer en utförlig redogörelse för trosuppfattningens betydelse i individens och samhällets liv:

1. Religionens grund och källan till vägledning Den islamiska trosuppfattningen är religionens ursprung och dess stora fundament - ingen handling godtas om den inte vilar på en riktig trosuppfattning. Tron på Gud och på vad Hans sändebud kom med vägleder muslimen till att dyrka Gud ensam utan medhjälpare, vilket säkerställer gudomligt gillande. Gud den Upphöjde säger: *"Den som hoppas på mötet med sin Herre ska utföra rättfärdiga handlingar och inte låta någon ta del i sin dyrkan av sin Herre"* (Grottan: 110).

2. Korrigering av den mänskliga naturen Gud skapade människan med en ren natur som lutar mot tro och enhetslära. Den islamiska trosuppfattningen återför människan till denna natur om hon avvikit från den på grund av yttre påverkan. Den renar hjärtan från avgudadyrkan och villofarelse och planterar tron på Gud ensam.

3. Uppnående av inre frid och trygghet En fast tro ger människan en känsla av trygghet och frid, i vetskapen om att Gud är universums skapare och ordnare, och att allt som sker sker genom Hans visdomsfulla bestämelse. Gud den Upphöjde säger: *"Är det inte i åminnelsen av Gud som hjärtan finner frid?"* (Åskan: 28).

4. Förädling av moral och beteende Den islamiska trosuppfattningen påverkar muslimens beteende och moral – den uppmanar till ärlighet, pålitlighet, rättvisa och välgörenhet, och varnar för orättfärdighet, lögn och dålig moral. Tron på gudomlig tillsyn driver muslimen till gudsfruktan och uppriktighet i ord och handling.

5. Rättfärdighet i livet En riktig trosuppfattning får muslimen att vandra genom livet med vägledning och insikt – han lever i enlighet med Guds väg och undviker villofarelse och avvikelser. Tron på den yttersta dagen driver honom att förbereda sig för den genom rättfärdiga handlingar, och tron på förutbestämelsen lär honom tillfredställelse och tillit till Gud i med- och motgång.

6. Stärkande av sociala band Den islamiska trosuppfattningen förenar muslimerna under trons baner, vilket stärker den islamiska broderskapet. Den uppmanar till samarbete i fromhet och gudsfruktan och avvisande av splittring och oenighet, vilket leder till uppbyggandet av ett sammanhållet samhälle grundat på rättvisa och jämlikhet.

7. Säkerställande av lycka i detta liv och i det kommande Tron på Gud och handlandet efter Hans lag förverkligar människans lycka i detta liv och det kommande. Den som lever med riktig trosuppfattning lever i trygghet och sinnesfrid, och den som dör med den uppnår Guds välbehag och Hans paradiset. Gud säger: *"Den som utför rättfärdiga handlingar, vare sig man eller kvinna, under det att han är troende – honom skall Vi låta leva ett gott liv"* (Biet: 97).

8. Motstående av tvivel och intellektuella avvikelser Den islamiska trosuppfattningen ger muslimen ett intellektuellt immunförsvar mot tvivel, nyheter och avvikelser. En stark tro gör muslimen medveten om de utmaningar som omger honom och förmögen att försvara sin religion med

visdom och gott råd.

9. Reformering av samhället och byggandet av civilisation Den islamiska trosuppfattningen bildar grunden för uppbyggandet av ett rättfärdigt samhälle och en upphöjd mänsklig civilisation. Den fastslår de moraliska värdena och de rättvisa principerna som säkerställer samhällets stabilitet och framsteg, och bekämpar orättfärdighet och korruption i alla dess former.

10. Förbindelsen med Gud och tilliten till Hans ordnande Tron förbinder muslimen med sin Herre i varje ögonblick av sitt liv, vilket stärker hans tillit till Guds ordnande och visdom. Denna förbindelsen driver muslimen till uppriktighet i gudsdyrkan och handlande, och ger honom förmågan att möta utmaningar med ståndaktighet och tålamod.

Den islamiska trosuppfattningen är alltså inte bara tankar eller begrepp, utan ett liv som muslimen lever med djup tro och fast övertygelse. Ju mer en människa förstår trosuppfattningen och inser dess betydelse, desto närmre Gud kommer hon och desto mer arbetar hon mot att förverkliga sitt högsta mål i livet: att dyrka Gud och vinna Hans välbehag.

Trosuppfattningens historia

Trosuppfattningen sedan skapelsens begynnelse

Den islamiska trosuppfattningens historia är knuten till mänsklighetens historia, och den började med att Gud skapade Adam, frid vare med honom. Den första trosuppfattning Gud lärde Adam var enhetsläran – att dyrka Gud ensam utan medhjälpare. Sedan kom sändebuden efter varandra och kallade till samma trosuppfattning: tron på Gud, Hans enhet och renande av Honom från medhjälpare och avkomma.

Gud den Upphöjde säger: *”Och Vi sände inte före dig något sändebud utan att uppenbara för honom att det inte finns någon gud utom Jag, så dyrka Mig”* (Profeterna: 25).

Trosuppfattningen i profeternas kallelse

- **Noa**, frid vare med honom: Han var det första sändebudet Gud sände till sitt folk för att kalla till Guds enhet och förkasta avgudadyrkan.
- **Abraham**, frid vare med honom: Hans kallelse fokuserade på Guds enhet och bekämpning av stjärn- och avgudadyrkan.
- **Moses**, frid vare med honom: Han kom för att kalla Israels barn till

Guds dyrkan och befria dem från avgudadyrkan.

- **Jesus**, frid vare med honom: Han kallade till Guds enhet och förnekade månguder, och korrigerade Israels barns avvikelse från den riktiga trosuppfattningen.

Trosuppfattningen under profeten Muhammads tid

Enhetsläran i Mecka: Profeten Muhammad inledde sin kallelse i Mecka med att kalla människorna till ren enhetslära och bekämpade avgudadyrkan. De meckanska surornas fokus låg på att rätta till trosuppfattningen och plantera tron på den yttersta dagen.

Trosuppfattningen i Medina: När profeten emigrerade till Medina vidgades kallelsen till att omfatta detaljer om gudsdyrkan och umgänge. Profeten fortsatte att befästa trosuppfattningens pelare tills den islamiska trosuppfattningen blev heltäckande och tydlig.

Trosuppfattningens utveckling efter profetens bortgång

De tidiga generationernas era: De tidiga generationerna höll sig till vad profeten kom med av trosuppfattning utan tillägg eller minskning. Undervisningen i trosuppfattning skedde via Koranen och den profetiska traditionen.

Uppkomsten av sekter och riktningar: I takt med det islamiska rikets expansion och dess kontakt med andra civilisationer började trossekter uppstå, såsom Kharijiter, Murji'iter och Jahmiter. Lärde hanterade dessa sekter genom att bemöta tvivlen och klargöra den riktiga trosuppfattningen.

Lärdas insatser för att bevara trosuppfattningen

- **De fyra imamernas era:** Imamer som Ahmad ibn Hanbal, Abu Hanifa, Malik och al-Shafi'i klargjorde den riktiga trosuppfattningen och försvarade den, i synnerhet mot de nyheter som uppstod under den perioden.
- **Nedteckningens era:** Under det tredje islamiska århundradet började lärde skriva specialiserade verk i trosuppfattning, såsom "Svaret till Jahmiyya" av imam Ahmad och "Den Tahawiska trosuppfattningen" av imam al-Tahawi.
- **Förnyelsens era:** Förnyare uppstod i olika epoker, såsom Ibn Taymiyya och Ibn al-Qayyim, som lade ned stora ansträngningar på att rätta till och rena trosuppfattningen.

Trosuppfattningen i modern tid

Intellectuella utmaningar: Med västerländska idéers och ateismens inträde i den islamiska världen mötte den islamiska trosuppfattningen nya utmaningar. Samtida lärde trädde fram för att försvara trosuppfattningen och klargöra den med moderna vetenskapliga metoder.

Kallelse och undervisning: Islamiska rörelser och skolor fokuserade på att lära ut trosuppfattningen för barn och unga, och att rätta till felaktiga föreställningar via läroplaner och medier.

Trosuppfattningens betydelse

- Förståelsen av trosuppfattningens historia hjälper till att inse dess ursprunglighet och utsträckning genom tiderna.
- Den visar profeternas och lärdas ansträngningar för att sprida enhetsläran och försvara trosuppfattningen.
- Den klargör hur islam hanterade de intellektuella avvikelser och nyheter som uppstod i olika skeden.

Den islamiska trosuppfattningens pelare

Trosuppfattningens pelare är de grundsatser som muslimens tro vilar på, kända som trons pelare (*arkan al-iman*). De är sex pelare som framkom i ängeln Gabriels hadith, när han frågade profeten Muhammad om tron och denne svarade:

”Att du tror på Gud, Hans änglar, Hans skrifter, Hans sändebud, den yttersta dagen, och att du tror på förutbestämmelsen i dess goda och onda” (återberättat av Muslim).

1. Tron på Gud Tron på Gud innebär en fast övertygelse om Guds existens och att hålla Honom unik i:

- *Herraväldet:* Tron på att Gud är skaparen och ordnaren av allt i universum.
- *Gudomligheten:* Tron på att Gud ensam är den som förtjänar dyrkan utan medhjälpare.
- *Namn och egenskaper:* Tron på Guds namn och egenskaper som de framkommit i Koranen och Sunna, utan att förneka, likna vid eller likna med skapelser.

2. Tron på änglarna Tron på änglarna som ljusvarelser skapade av Gud för

att utföra Hans befallningar. Bland deras uppgifter är att bära tronen, anteckna handlingar och ta emot själar.

3. Tron på de himmelska skrifterna Tron på att Gud sände ner himmelska skrifter till sina profeter för att vägleda människorna: Koranen, Torah, Evangeliet och Psaltaren.

4. Tron på sändebuden Tron på att Gud sände sändebud till människorna för att förmedla Hans budskap och vägleda dem – bland dem Noa, Abraham, Moses, Jesus och Muhammad.

Muslimens skyldigheter gentemot sändebuden: tro att de var människor utvalda av Gud, bekräfta vad de kom med, respektera dem och inte skilja mellan dem.

5. Tron på den yttersta dagen Tron på att det finns en dag då människorna skall uppstå för dom och vedergällning för sina handlingar. Denna tros komponenter innefattar uppståndelsen, räkenskaperna och avvägningen, paradiset och helvetet.

6. Tron på förutbestämmelsen i dess goda och onda Tron på att allt som sker i universum av gott eller ont sker genom Guds bestämelse och Hans förutgående kunskap. Förutbestämmelsens grader: kunskapen, nedtecknandet, viljan och skapandet.

Den islamiska trosuppfattningens grundprinciper

Grundprinciperna handlar om tre huvudaxlar som kretsar kring Guds enhet:

1. Enhet i herraväldet – Övertygelsen om att Gud ensam är skaparen och ordnaren av allt, Han som ger liv och låter dö, försörjer och förvaltar tingen.

2. Enhet i gudomligheten – Övertygelsen om att Gud ensam förtjänar alla former av dyrkan: bön, fasta, åkallan, slakt och löfte. Varje dyrkan riktad till annan än Gud är månguderi.

3. Enhet i namn och egenskaper – Tron på allt Gud tillskrivit Sig Själv i Koranen och vad Hans sändebud tillskrivit Honom i Sunna, utan förvrängning, förnekelse, inordnande eller liknande. Grundreglerna är: bekräfta vad Gud bekräftat om Sig Själv, rena Gud från likhet med Hans skapelse, och inte fördjupa sig i hur egenskaperna ter sig.

Den islamiska trosuppfattningens källor

- **Koranen:** Den primära och störta källan till islamisk trosuppfattning.
- **Den profetiska traditionen:** Innefattar profetens ord, handlingar och tysta godkännanden.
- **Konsensus:** Lärdes enighet i trosuppfattningsfrågor.
- **Det sunda förnuftet:** Förnuftet betraktas som ett redskap för att förstå de religiösa texterna, men det är inte en självständig källa till trosuppfattning.

Medel för att befästa den islamiska trosuppfattningen

- Lärande och undervisning av Koranen och Sunna.
- Gudsdyrkan såsom bön, åkallan och närmandet till Gud.
- Sällskapet med de rättfärdiga.
- Kallelse till Gud och spridning av trosuppfattningen.
- Läsning av de fromma förfädernas levnadshistorier.

Den islamiska trosuppfattningens måttfullhet

Den islamiska trosuppfattningen utmärks av måttfullhet och balans – den överdriver varken i religion eller är lättsinnig med den. Den förenar tron på det dolda med handlandet efter lagstiftningen, och uppmanar till att uppnå balans mellan andens och kroppens rättigheter, och mellan denna världens och den kommandes krav.

Slutligen är den islamiska trosuppfattningen muslimens livs medelpunkt – den styr hans beteende och umgänge och förverkligar hans lycka och frid. Åtagandet gentemot trosuppfattningen är en trygghet för individen och samhället, då den bidrar till uppbyggandet av en sammanhållen nation grundad på tron på Gud. Därför bör varje muslim sträva efter att förstå sin trosuppfattning och handla efter den för att vinna Guds välbehag och förtjäna paradiset.